Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 4. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 7-го СІЧНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 7, 1984 No. 4. VOL. XCI.

„ВЖЕ З ВИСОТИ СВЯТОЇ ЗІСЛАВ БОГ СЯЄВО І НА НАШУ ЗЕМЛЮ..."

„ПОМНОЖІМ СКАРБИ УКРАЇНСЬКОЇ ДУШІ"

(РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ МИТРОПОЛИТА УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ СУЩОЇ БЛАЖЕННІШОГО МСТИСЛАВА ДО БРАТІВ І СЕСТЕР У ПОНЕВОЛЕНІЙ УКРАЇНІ ТА ПО ВСЬОМУ СВІТІ РОЗКИДАНИХ)

**Мої дорогі й улюблені
Брати і Сестри!**

З нагоди цьогорічного свята Різдва Христового, вітаю Вас рідних і далеких радісним:

Христос Народився — Славмо Його!

З кожним роком, усе з більшою тугою і надією чекає людство зшестя на грішну землю Христа-Спасителя. Можливо минулий 1983 рік був під цим оглядом найбільш трагічним. Осяяний він був огнями пожеж, викупано його в морі людської крови. Мільйони людей у тому жахливому році зрушено з місць, в яких жили віками їхні прадіди і діди та родичі. Вогнем спалену, у цьому пекельному році землю скроплювали річки сліз удовиць. Ще й сьогодні лунає по всьому світі плач матерів і скигління дітей. Сотні тисяч їхніх батьків гниють у припадкових придорожніх могилах, або чекають на смерть за дротами таборів смерти. Число народів-страдників росте з року на рік.

На чолі цих народів, ось уже понад піввіку, кров'ю спливає, з голоду вимирає і духово-калічиться український народ. За ці жахливі роки боротьби нашого народу за Боже право на свобідне державне життя і вільну працю, український народ зложив на жертовник цієї боротьби життя мільйонів своїх синів і дочок. Здається, що основна маса нашого народу на Україні вже заніміла, заніміла від сили пережитих українським народом знущань і гостроти заподіяного йому Москвою болю. Москва ж радіє, що безпорадність вільного світу та сліпота його провідників допомагають їй добивати підневільні їй тепер народи та брати в неволю все нові й нові.

(Закінчення на ст. 4)

Дарія Ярославська

* * *

*Дивна ніч...
Свята ніч...
Тихо скрізь...
Спить ввесь світ.
Вколисав його зорі привіт,
Що несе людям мир від століть.
Народився ж бо Він!
Шепчуть всі: „Божий Син..."
Славлять в голос один:
„Мати і Син...
„Мати і Син!"
Тільки ті
у тюрмі
Десь в якійсь
темноті,
У холодній чужій стороні,
Все ще ждуть там своєї Зорі.
Кличем ми, як один:
„Хай прийде Божий Син,
Дасть їм волю, бо Він
Божий Син...
Божий Син!"*

Мейплвуд, грудень 1978 р.

В. Залуцький

Урідні з вечерою

ЗАКЛИК

ДЕНЬ 12-ГО СІЧНЯ — ДЕНЬ СОЛІДАРНОСТИ З УКРАЇНСЬКИМИ ПОЛІТИЧНИМИ В'ЯЗНЯМИ В СССР

ПЛАСТ

СУМА

ОДУМ

Ідучи за закликом українського політичного в'язня-патріота Вячеслава Чорновола відзначати день 12-го січня як День солідарности з нескореною Україною, зокрема з тими, що караються в совєтських тюрмах і „психушках", звертаємося знову до батьків української молоді, до самої молоді і всього українського громадянства в ЗСА відзначити день 12-го січня 1984 року одноденною голодівкою та зовнішньою акцією. В такий спосіб ми у вільному світі прилучимося до тих, які в ім'я любови батьківщини віддали все для неї. Тому закликаємо, щоб:

* батьки і виховники пояснили молоді причину відзначування цього Дня Солідарности;
* перевести День Солідарности у можливій в даних обставинах формі; голодівкою, відмовленням собі приємностей, відповідною пропагандою у своєму оточенні тощо;
* вияснити у своєму довкіллі причину такого способу відзначення Дня Солідарности;
* заохотити українську молодь і все українське громадянство включитися в цю акцію;
* самим писати листи і помогти молоді писати цього Дня листи до преси, сенаторів, конгресменів, стейтових законодавців і до Білого Дому, звертаючи увагу на важливість цього Дня. А ця важливість полягає в тому, що українсі політв'язні жертвують своїм життям в обороні національних, політичних, релігійних і людських прав;
* писати листи з побажаннями для українських політичних в'язнів і висилати їх копії як знак протесту на адреси офіційних представництв Совєтського Союзу у ЗСА.

У тому важливому часі, коли вся українська спільнота вільного світу відмічує 50-ті роковини Великого голоду в Україні, закликаємо українську молодь, батьків і все наше громадянство прилучитися в день 12-го січня до пропонованої акції Дня Солідарности, доказати нашим сестрам і братам в Україні, що вони не самі в їхніх змаганнях за волю і справедливість для нашого нескореного народу, а вільному світові довести до відома, що найбільшим ворогом людства є комуністична Москва.

**Крайова Пластова Старшина
Крайова Управа СУМ — Америки
Крайова Рада ОДУМ**

Пастор О. Гарбузюк перебуває в Австралії

Чикаго, Ілл. (ак). — Пастор Олекса Гарбузюк, голова Всеукраїнського Євангельсько - Баптистського Братства, яке об'єднує українські баптистські церкви у вільному світі та репрезентує сантименти, віру та фундаментальні принципи баптистів України, дня 27-го грудня відлетів до Австралії, щоб там взяти участь у 23-му З'їзду Об'єднання Українських Євангельсько-Баптистських Церков в Австралії, який відбувся в Мельборні-Кобургу від 30-го грудня 1983 року до 2-го січня 1984 року.

„Церква і місія" — це головна тема проповідей пастора О. Гарбузюка, з якими він виступив на З'їзді в Австралії, щоб стимулювати духа церков, їхнє релігійне життя та місію спасіння душ, службу Богові та українському народові.

Пастор О. Гарбузюк

Крім Мельборну-Кобургу, пастор О. Гарбузюк відвідає українські баптистські церкви в Перті, Бризбейні та Сіднею. Відвідає він також українські громадські установи, виступатиме на радіостанціях і ввійде в контакт із провідниками релігійного світу Австралії, щоб інформувати їх про релігійне життя в Україні та переслідування українських Церков Москвою.

Пастор О. Гарбузюк є членом екзекутиви Американської ради християнських церков і Інтернаціональної ради християнських церков, яка об'єднує фундаментальні церковні деномінації у вільному світі й активно бореться проти відступництва, безбожжя, комунізму та розкриває прокомуністичні нахили Світової Ради Церков.

Місійна подорож пастора О. Гарбузюка по Австралії заплянована до 7-го лютого 1984 року й завершиться Богослуженнями, духовним спілкуванням і проповідями Євангелії спасіння в Сіднею.

УНС ПРИДБАВ В ГРУДНІ 373 ЧЛЕНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА 1,750,000 ДОЛ.

Джерзі Сити, Н.Дж. — З Організаційного Відділу УНС інформують, що секретарі і інші відділові урядовці в грудні придбали 373 нових членів, забезпечених на 1,750,000 долярів. Були сподівання, що в грудні Головна Канцелярія УНС одержить по традиції понад 400 аплікацій нових членів, але непам'ятні в історії Америки морози та сніговії в західніх стейтах перешкодили відвідинам проспектів. Тому придбання тих 373 нових членів й забезпечених на таку високу суму слід зарахувати до успіхів.

Найбільше нових членів придбав секретар 341-го Відділу у Віндзорі, Онт., мгр Володимир Літинський, а саме 16, секретарка 25-го Відділу Квітка Стецюк придбала 14 членів, секеретар 368-го Відділу Андрій Маринюк в Маямі, Фльорида, придбав 13 членів. По 11 членів придбали **голова Контрольної Комісії і секретар 445-го Відділу мгр Іван Геврик і секретар 466-го Відділу Петро Кругиголова, 10 членів, забезпечених на 260,000 долярів, придбав секретар 34-го Відділу в Ричмонді, Вірджінія, інж. Лев Блонарович. По дев'ять членів придбали секретарки 37-го Відділу Ольга Осередчук і 347-го Відділу Дарія Цапар. Головний радний і секретар 94-го Відділу Роман Татарський придбав вісім членів. По сім членів придбали секретарі: 59-го Відділу, Тарас Сливінський, 360-го Відділу Йосиф Гаврилюк і 379-го Відділу Василь Семків. Також сім членів придбала до 293-го Відділу бувша довголітня заступниця головного предсідника, а тепер почесний член Головного Уряду Марія Душник. Слід згадати, що М. Душник по традиції приєднує кожного року найменше 10 членів. По шість членів придбали: секретар 32-го Відділу мгр Володимир Яців і секретар 283-го Відділу Григорій Гавришків. По п'ять членів придбали головний радний і секретар 161-го Відділу Андрій Джула, секретарка 155-го Відділу Лоренс Фединишин і секретар 200-го Відділу Іван Пригода. По чотири члени придбали урядовці 11-ох відділів, а саме: Марія Кульчицька — 8-ий Відділ, Константин Хільченковський — 10-ий Відділ, Ярослав Билень — 17-ий, Іван Блиха — 42-ий, Ярослав Леськів — 133-ій, Уляна Дячук — головний касир УНС, 134-ий, інж. Іван Скіра — 153-ій, Леон Гардінг — 206-ий, Михайло Бобер — 235-ий, Петро Аркотин — 261-ий, Іван Чопко — 271-ий, Йосиф Хома — 383-ій, Марія Нечай — 403-ій і Іван Павлюк — 500-ий.**

По три члени придбали урядовці дев'ятьох відділів, а саме: головний радний Володимир Квас — 88-ий Відділ, Юрій Юрків — 130-ий, Тимко Бутрей — 164-ий, Михайло Юзенів — 194-ий, Степан Приймак — 217-ий, Василь Пастушок — 231-ий, Михайло Крика — 237-ий, Олександер Скибіцький — 285-ий і Евстахія Мілянич — 450-ий. Слід згадати, що поважне число відділових секретарів і інших урядовців придбали по два чи одному членові, які є забезпечені на високі суми.

Всім згаданим і незгаданим поіменно союзовцям Організаційний Відділ УНС висловлює щиру подяку за віддану працю для розбудови братської української установи — Українського Народного Союзу. Не зважаючи на всякі перешкоди, зв'язані з святочними обов'язками супроти родин, небезпеку рабунків, а до того нечувану зиму.

(Закінчення на стор. 4)

Відзначать День Солідарности у Філядельфії

Філядельфія. — Філядельфійський Комітет Оборони Національних і Людських Прав України влаштовує у четвер, 12-го січня 1984 року, о год. 7:30 вечора День Солідарности з українськими політичними в'язнями, який відбудеться у приміщенні Конгресової залі, при 6-ій і Честнат вулицях, де була підписана декляраця американської незалежности.

Комітет сподівається великої участи українців Філядельфії та околиць у відзначенні цього Дня.

У програмі беруть участь конгресмен Лоренс Кофлин, Сестра Гльорія, Джером Шеста, д-р Ніна Строката-Караванська, тріо бандуристів з Філядельфії.

Інформації про доїзд та транспортацію можна одержати, телефонуючи до Уляни Мазуркевич на число: (215) 782-1019; або до Християни Сеник на число (215) 493-1692.

Біля будинку, де відбуватиметься День Солідарности, можна буде безкоштовно ставити авта на вулиці після 6-ої год. вечора.

Українська Щадниця у Філядельфії відчинила філію

Урядники Щадниці входять до нового приміщення (зліва): М. Голіней, І. Скіра, М. Шиприкевич, О. Букачик, З. Матла, Л. Цвікула і Н. Німилович.

Філядельфія (І. Шуст). — В суботу, 3-го грудня 1983 року, Українська Щадниця у Філядельфії поширила обслуги для свого членства і нових клієнтів, відкриваючи філію при 8100 Рузвелт бульвар коло Пенніпек Сиркл. Ця околиця є най-

(Закінчення на ст. 4)

У СВІТІ

ШВАЙЦАРСЬКІ СУДОВІ ВЛАСТІ обвинуватили в середу, 4-го січня, газету „Блік" в порушенні законів про мораль своїм опублікуванням заборонених сексуальних повідомлень. Це обвинувачення є першим від часу введення закону про заборону порнографії та проституції, який вступив у силу 1-го січня цього року. В іншому випадку відносно подій у Швайцарії, швайцарський парлямент відкинув кандидатуру першої жінки до правлячої федеральної ради. Жінки Швайцарії назвали цей день, 7-го грудня „чорною середою".

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ продовжує холодно відноситися до відновлення переговорів про зменшення кількости ядерної зброї. Міністер закордонних справ СССР Андрей Ґромико повторив у середу, 4-го січня, совєтське становище, заявляючи, що Захід намагається збаламутити громадську думку тим, що вдає ніби „нічого особливого не трапилося" в Женеві на переговорах про зменшення кількости ядерних ракет середнього засягу, і вважають, що Совєтський Союз повернеться за стіл переговорів. У своєму виступі в Кремлі Ґромико залишив мало надій на компроміс. Він знову нагадав рішучу заяву совєтського лідера Юрія Андропова, зроблену 24-го листопада, на другий день після зірвання переговорів у Женеві. Ґромико виступав на прийнятті в честь східньонімецького міністра закордонних справ Оскара Фішера, який прибув до Москви на офіційні переговори з совєтськими лідерами.

МУСУЛМАНСЬКІ ПОВСТАНЦІ продовжують щоденну боротьбу проти маріонеткового просовєтського кабульського режиму Бабрака Кармаля. В Кандагарі, другому по величині місті Афганістану, повстанці заатакували 22-го грудня головну квартиру урядових військ, убивши понад 30 урядових вояків. Західні дипломати повідомляють, що місто Кандагар можливо є єдиним містом, де боротьба ведеться кожного дня і не втихала за всю чотирирічну окупацію Афганістану совєтськими військами. Повідомлення говорять, що контроля уряду в цьому місті зведена до нуля. Повстанці мають навіть свої власні суди в околицях Кандагару.

ЗИМОВІ БУРІ та сніговії прийшли до Европи і бушують уже третій день. Офіційні повідомлення з країн Західньої Европи говорять, що в багатьох місцях перерваний транспорт, електропередача, щонайменше 14 осіб загинули.

В АМЕРИЦІ

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР Джордж Шулц у своїй поїздці до Стокгольму, зупиниться 15-го січня в Лондоні і зустрінеться з прем'єр-міністром Великобританії Маргарет Тачер. 19-го січня, тобто вже після офіційних розмов у Стокгольмі і може навіть зустрічі з міністром закордонних справ СССР Андреєм Громиком, Шулц розмовлятиме з офіційними речниками Норвегії під час офіційних відвідин Ослью. У Швеції державний секретар зустрічатиметься також з міністрами закордонних справ Північно-Атлантійського Союзу (НАТО).

ЗАСТУПНИК СЕКРЕТАРЯ Департаменту оборони Пол Теєр зрезигнував із свого посту після того, як йому закинули, що він передав деякі інформації корпорації, у якій він раніше працював, іншим зацікавленим особам, ще перед тим, як він прийшов працюати до Пентагону. Президентові Роналдові Реґенові Теєр заявив, що він не почувається до жадної вини, але не хоче, щоб з цього приводу Адміністрація мала будь-які клопоти.

ЗАВДЯКИ ПРИТОМНОСТІ і скорій реакції пілота не дійшло до великої летунської катастрофи на Фльориді у якій могло загинути біля 496 осіб, які знаходились на двох літаках лінії Пан-Амерікен і летіли в різних напрямках. Адміністрація повітряних летів переводить тепер слідство чому авіяційна контроля в Маямі дозволила обидвом літакам рівночасно знизитись на 37,000 футів. Один з них летів з Лондону до Маямі, а другий з Ню Йорку до Сейт Мартін на Караїбських островах. В околиці Маямі у віддалі 600 футів пілоти зорієнтувались, що летять один проти одного. Один з пілотів повернув літак круто наліво від літака, який, як йому здавалося, летів просто на нього. Двох контролерів на міжнародному летовищі в Маямі було негайно звільнено з праці аж до закінчення слідства.

ПОЛІЦІЯ В НЮ ЙОРКУ арештувала чотирьох членів так званої Жидівської оборонної ліги, які силою вдерлися до бюра сенатора Джана Ґленна, кандидата на президента від Демократичної партії, і почали „господарити" за своєю уподобою. Усіх членів згаданої Ліги було в бюрі сенатора 12, але вісім покинули його, як тільки з'явилась поліція; інші вважали, що треба ставити спротив арештові, може навіть тому, щоб попасти на сторінки нюйоркських щоденників. Члени Ліги домагалися від Дж. Ґленна, щоб він зайняв становище до проблем на Близькому Сході і закинув думку про підтримку палестинців, зокрема Палестинської Визвольної Організації Ясіра Арафата.

Сирія іде на поступки

Вашінгтон. — Офіційні представники Адміністрації президента Роналда Реґена повідомили в середу, 4-го січня, республіканських лідерів Конгресу про те, що дипломатичне і військове положення в Ливані виявляють деякі познаки покращання, і вони попросили цих лідерів стримуватися від різких дій, які могли б пошкодити цій тенденції.

Представник Державного департаменту потім сказав, що американське посольство в Бейруті має інформації від ливанського уряду про те, що переговори між ворогуючими фракціями можуть у найближчому майбутньому принести деякий успіх.

Лідери республіканців зі свого боку повідомили Адміністрацію, що вони з нетерпінням чекають на зміну політики відносно Ливану.

Обмін поглядами відбувся в середу вранці на зустрічі між дорадником Президента в справах крайової безпеки Робертом МекФарлейном і приблизно 15 провідними республіканцями. Після цієї зустрічі республіканські лідери заявили, що вони задоволені поступом і дещо послабили свою критику Адміністрації.

У зв'язку з познаками нового положення в Ливані МекФарлейн назвав такі головні точки:

* Безпека морської піхоти збільшена. Деяка частина контингенту ночує на прибережних кораблях, інші мають міцні підземні бункери.
* Ливанська армія, яка тепер складається з шістьох бригад, буде збільшена до 10 бригад і зможе контролювати більшу територію.
* На переговорах у Женеві в листопаді минулого року воюючі фракції Ливану визнали президента Аміна Гемаєля як лідера переговорів. Ці переговори будуть продовжені.
* Евакуація Ясіра Арафата та його частин палестинських партизанів з Тріполі у північному Ливані пожвавили дипломатичну діяльність в цій країні.
* Звільнення Сирією полоненого американсього летуна Роберта Ґудмена може відкрити можливості дальших переговорів між Вашінгтоном і Дамаском.
* Виведення морської піхоти вже тепер могло б зродити зневіру і страх арабських країн, виробників нафти, які можуть побоюватися, що ЗСА не захистять їх від нападу Ірану.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

У свято родини, добра і любови

Здається ні одне свято у році не має такого сильного родинного характеру в нашій спільноті, як Різдво Христове. Причиною тут, либонь, наша традиційна Свята Вечеря, якої в інших народів або взагалі немає, або вона не так святочно проходить, як у нас.

І треба з радістю ствердити, що саме цей родинний характер нашого Свят-Вечора ми заховали досі, не зважаючи на змінені обставини та на модернізацію чи навіть закинення не одного із наших традиційних українських обрядів. Навіть не дивлячись на постійний поспіх, на наше розсіяння по світах, на віддаль — у цей один вийнятковий вечір ми у подавляючій більшості засідаємо в родинному колі до Святої Вечері в спокої, повазі, з любов'ю та теплом до своїх найближчих. Не бракує в нікого ані куті з побажаннями, ані порожнього місця для неприсутніх, ані невмирущої української коляди.

Як затишно і добре мати можливість в цей спосіб зустрічати Різдво Христове.

Тільки у тому затишку та родинному теплі ми часто замикаємося психічно у чотирьох стінах, ми стаємо егоїстами і турбуємося лише тим, що ось тут біля нас все за чим можна сягнути рукою. Ми клопочемося підготовою Святої Вечері, придбанням грибів, куті, подарунками для дітей, оцими побутовими справами, що хоча допомагають до святочного настрою різдвяних днів, але ніяк не є їхньою суттю. А відтак радіємо радістю дітей, внуків, згадуємо разом померлих, гроби яких можемо кожночасно відвідати, і так святкуємо.

Чи не накладаємо ми, однак, собі наочників, немов ті коні, що їх скерували їхати прямо одною дорогою?

Чи маємо право в цей час думати лише про своє найвужче коло, про свою лиш родину?

Десь там, на нашій не своїй землі, зустрічають також Різдво Христове, але як інакше, як ми це робимо. Коли і співають колядки, коли і відвідують церкви, коли і сідають в колі найближчих до Святої Вечері, напевно не так спокійно, безжурно і радісно, як ми.

Але що головне, в не одній українській родині це свято ніяк не може бути справді родинним. Там немає порожньої тарілки для тих, які вже відійшли у кращий світ, а порожня тарілка (якщо така є) символізує частіше тих, що поневолені не можуть бути зі своєю родиною у цей святочний час. Чи уявляємо ми тут, скільки порожніх тарілок залишається там для батьків родин, для матерів, для братів чи сестер? Скільки українських родин розділених, знищених, зранених довгими роками розлуки через арешти, заслання і еміґрацію?

Здається, ми не здаємо собі з того ніяк справи, або стараємося приспати свою совість. Ідуть роки за роками, а обставини в Україні зовсім не зміняються, хіба може на гірше, а не на краще. Щораз більший утиск на одержимих оборонців української істини, щораз більша русифікація, нові продовження кар заслання, концтаборів, переселення з України. А в парі з тим щораз більше пошарпаних, розділених родин; щораз більше дітей, що не знають своїх батьків, що не знали батьківського тепла і не знають, що таке родинне свято, як ось Різдво Христове...

Ідуть роки за роками, а ми тут, у нашому затишку, щораз менше про тих, що „там", пишемо говоримо, думаємо. Щораз менше наша тутешня молодь, наші діти і внуки розуміють, що це значить бути позбавленим найдорожчого скарбу життя — родинного тепла. Бо ми дали своїм дітям тепло повними пригорщами, як і дали матеріяльний добробут, але не навчили думати також про інших.

О. С.

„УКРАЇНСЬКА ЛЮДИНА РОКУ"

Деякі американські часописи прийняли вже за свою традицію проголошувати щорічно „Чоловіка року". Відомий американський тижневий журнал „Тайм" з 2-о січня 1984 року приніс на заголовній сторінці кольорові світлини президента Роналда Реґена й совєтського диктатора, голови компартії СССР і президента СССР Юрія Андропова, — як вони обидва стоять звернені один до одного — спинами. У вступному „Листі від видавця" читаємо, що „Тайм" вибрав обох їх — Роналда Реґена і Юрія Андропова — як „Мужів року", при чому пояснено, що „Тайм" завжди вибирає таких людей, які собою і своїми ділами займали впродовж минулого року найбільше місце у пресі. Цей підхід не дуже переконливий. Давати собою і своїми ділами якнайбільше матеріялу для преси — не мусить покриватися з історично-політичними та етичними вартостями даних постатей.

Ось, наприклад, куди переконливіший критерій, що його прийняв інший поважний американський тижневий ілюстрований журнал — „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт". Він визнав за „Мужа року" безіменного американського морського піхотинця, який опинився в Ливані, висланий командатурою для мало йому відомих політичних цілей й став предметом ненависти фанатичних ворогів Америки і Ізраїля. Він, той сірий молодий вояк, став предметом стрілянини скритих за вікном довкільних будинків чи з-поза якогось запаркованого авта анонімових снайперів; він став предметом фанатичних терористів, які методою самогубних японський „камікадзе" жертвують собою, щоб тільки вбити якнайбільше отаких американських вояків. Єдиною виною тих вояків є те, що вони є льояльними патріотами своєї батьківщини і здисциплінованими морськими піхотинцями, що слухають наказів, не втручаючись в політичні причини, які спричинили пересунення його до чужої занархізованої, просяклої терористами близькосхідньої країни. Цей вояк морської піхоти у Ливані є наче символом патріотизму, який диктує жертвувати своє життя для добра батьківщини, а що є її добром чи злом, — про це має рішати державна влада на чолі з Президентом, який є верховним командантом всіх збройних сил ЗСА.

Вибір отакого „Мужа року" — зрозумілий, логічний, справедливий.

Зате ставлення знаку рівности між Роналдом Реґеном і Юрієм Андроповим, хоч вони обернені один до одного спиною, ставлення їх на одну дошку хоч би тільки тому, що про них „найбільше писали", — не переконує. Бо ж Роналд Реґен — лідер вільного світу, голова тієї великодержави, де панує така свобода, яка дозволяє ворогам демократії ту свободу використовувати, нею зловживати для підрізування демократії. Лідер такої великодержави — це антипод диктатора імперії, яка прийняла за принцип — аморальність і безетичність та „право" користуватися всіма способами, включно з обманом, брехнею, в'язненням і терором, якщо воно тільки в очах олігархічної провідної кліки доцільне для збереження імперії з її місійною амбіцією „угробити" вільний світ.

Кого ж би українська вільна преса, йдучи за прикладом американської, вибирала за „Людину року"? Критерій — збагачування собою і своїми ділами сторінки преси, тут рішуче ні при чому.

Українською „Людиною року" повинен бути безіменний — як отой сірий американський вояк морської піхоти в Ливані — засланець до одного з совєтських „ҐУЛагів", жертва московсько-большевицької державної системи, яка переводить політику ґеноциду в поярмленій Україні. Вибрати когось з-посеред отих тисяч жертв поіменно — дуже трудно. Список тих жертв щораз довший.

Подає ті імена редаґований Надією Світличною „Вісник репресій в Україні"; стежить за кожною новою жертвою Осип Зінкевич у „Смолоскипі"; цікавиться процесом перетворювання української нації в один „радянський народ" з російською мовою і культурою інститут „Прологу"; в останньому часі почав видавати вартісні твори, присвячені жертвам совєтської системи, тижневик „Українські Вісті" в Дітройті. Це справжні фахівці проблеми переслідування українства в Україні. Можна здогадуватися, що й ці фахівці погодяться, щоб нашою „Людиною року", минулого 1983 року, був безіменний мужчина чи жінка — жертва імперського режиму, жертва тому, що це була власне українська людина. В україномовній пресі в СССР була про такі окремі жертви щонайвище згадка про вирок у забріханому суді над арештованою українською людиною, „небезпечною" для режиму. У вільній українській пресі теж небагато про кожного чи кожну з них писали.

Тому критерій „Тайму", що треба вшановувати тих, які давали собою матеріял для преси, — нам, українцям, не підходить. Нашою „Людиною року" є мученик чи мучениця за гріх приналежности до української нації.

Михайло Стафиняк
Лемківський різьбар

Різьба на Лемківщині має свої давні традиції. Мистецькі твори, виконані в дереві, улюбленому матеріялі народних мистців, прикрашували церкви, хати та часто вітали подорожніх на крутих гірських дорогах. Прив'язаність лемків до дерев'яних різьб зберігається до нинішнього дня. Форму народних різьб з усією її тематичною різновидністю використовують також і сьогоднішні народні та професійні мистці.

Одним з тих лемківських мистців-різьбарів, які є вірні лемківському стилеві, є Михайло Стафиняк. Він народився на польських західніх землях, в місцевості Бруйце, куди були перенесені його батьки з західньої Лемківщини, з села Брунари, Горличчина. М. Стафиняк закінчив мистецьку школу в Закопаному, де був учнем відомого в Польщі українського різьбаря Григорія Пецуха.

Молодий мистець М. Стафиняк розпочав свою життєву кар'єру, виконуючи твори здебільша релігійного характеру в традиційному народному стилі, надаючи своїм працям сильний мистецький вислів, чим привернув увагу широкого кола громадськості; протягом останніх кількох років він брав участь у шістьох виставках в різних містах Польщі. У висліді цього отримав багато замовлень на різьби в Божих храмах. Його різьба „Розп'яття" експонується в костелі в Бруйцах, а до української церкви в Тшебятові (Кошалінщина) він вирізьбив вівтар. Слід додати, що цю церкву вмалював мистець Юрій Новосільський, професор Краківської Академії Мистецтв.

(Закінчення на стор. 3)

Мандрівка ялинки

У звичаях стародавнього християнського Риму знаходимо згадки про різдвяну ялинку вже у III столітті після народження Христа. У книжці, виданій у німецькому місті Штрасбурзі в 1646 році, є згадка про прибрану, хоч не ілюміновану різдвяну ялинку, а в черговому півстолітті звичай різдвяної ялинки перейшов через ріку Райн у 1700 році й поширився по тодішній Німеччині, але ця ялинка вже мала на собі свічечки.

У Фінляндії різдвяні ялинки були відомі в 1808 році, в Данії — в 1811, в Норвегії — в 1828, а у Швеції — в 1817 році.

В Англії перше Різдво Христове з ялинкою було в палаті королеви Вікторії в 1841 році. Започаткував той звичай на королівському дворі чоловік королеви Вікторії принц Альберт, який привіз його з Німеччини.

До Америки звичай різдвяної ялинки потрапив завдяки молодому німецькому хлопцеві, який прибув сюди в 1847 році. Той хлопець на ім'я Авґуст Імґред приїхав у гості до свого брата, який уже був жонатий і мав двоє дітей. Авґуст хотів справити цим дітям несподіванку на Різдвяні свята і прилагодив для них прибрану ялинку.

Ольга Войценко

„СЛОВО НА СТОРОЖІ"

У 1983 році минуло двадцять літ „Слова На сторожі" — рідномовного журналу, органу Товариства Плекання Рідної Мови. Започатковане в 150 -річчя народження Тараса Шевченка (1814-1964) й інспіроване його поетичним гаслом „Я на сторожі коло їх поставлю слово", це видання під редакцією проф. Ярослава Рудницького в Канаді появлялося безперервно в формі річників, що приносили статті, рецензії, огляди на рідномовні теми.

Два основні аспекти визначали редакційну політику цього органу: поперше протиакція русифікаційним заходам комуністичного режиму в Україні, подруге — збереження української мови в діяспорі.

Щодо першого треба ствердити, що майже в кожному числі „Слова на сторожі" були статті на теми невідрадного становища української мови та мовознавства в підсовєтській Україні. На цю тему писали, проф. К. Біда, П. Ковалів, В. Чапленко, Т. Залеський, Б. Сацюк, Р. Кухар, Яр Славутич, Б. Білаш, О. Борушенко, Л. Лиман та інші. Всі вони стверджували „неконституційність мовної політики СССР" в Україні, офіційний „лінґвіцид", тобто насильне московщення большевицьким „суржиком" української лексики, пляноване мовне русифікування міст та сіл України, зокрема на шкільному відтинку, та взагалі ставлення української мови на соціяльно нижчий рівень на українській батьківщині.

У „Слові на сторожі" наведено багато доказового матеріялу на повищу тему й тому цей журнал є конечним джерельним довідником щодо „радянської мовної політики" в теоретично-програмовому, культурно-науковому та політично-практичному аспекті. Іншими словами двадцять дотеперішніх річників „Слова на сторожі" є демаскуванням антинародної й антинаціональної, мовно-централістичної русифікаційної політики теперішніх большевицьких самодержавців СССР.

Якщо йдеться про українську мову в діяспорі, то тут на перший плян в журналі висунуто проблему її збереження. Крім далекойдучих закликів-послань церковних ієрархів, як Митрополита Іларіона (Огієнка): „Рятуймо нашу еміґрацію від мовного винародовлення" (ч. 4), Митрополита Максима (Германюка): „Рідна мова — Божий наказ" (там же) на сторінках „Слова на сторожі" порушено безліч проблем зберігання, продовжування й розвитку української мови у вільному світі. Так, наприклад, проф. К. Біда, перший президент Товариства Плекання Рідної Мови, писав у 1965 році.

„Активна постава до питання української мови повинна стати одним з головних постулятів сучасного українського покоління в вільному світі... Для великих національних і культурних ідей географічні границі мають тільки умовне значення" (ч. 2).

Окреме питання, живо дискутоване на сторінках журналу, — справа конституційного визнання української мови на теренах поселення, зокрема в Канаді. Крім програмових статтей на цю тему й „Конституційної формули" проф. Яр. Рудницького висловлювалися в цій справі д-р М. Гуцуляк, М. Романець, Т. Кобзей, Р. Рахманний та ін. А д-р М. Мандрика писав:

„Тепер черга за нами... піднести свій голос потужно й дружньо... з домаганням конституційного признання української мови в дусі рекомендацій проф. Рудницького (з 1967 р.)".

Багато місця в цьому журналі займає справа правильности та чистоти української мови, що виявляється в статтях О. Горбача, Романа Смаль-Стоцького, П. Одарченка, В. Буйняка, Ст. Радіона, Ю. М. Терлецького, В. Ящуна, Б. Романенчука, В. Жили, А. Вовка та інших.

Важлива ділянка мовознавства — рецензії займають значне місце в журналі зокрема в його початкових річниках, наприклад, В. Волицького, К. Кисілевського, Р. Вереса, Галини Семенюк, і інші.

Матеріял „Слова на сторожі" доповняють некрологи, хроніки, листування редакції з читачами, звіти з життя Товариства Плекання Рідної Мови тощо.

* * *

У цілому журнал „Слово на сторожі" виконав важливу ролю в ділянці української мови й мовознавства; як такий він успішно протиставився підсовєтським виданням цього типу, наприклад „Українська мова і література в школі", а якщо йдеться про діяспору, то треба це з признанням зазначити, „Слово на сторожі" — це єдиний рідномовний журнал етнічних меншин у Канаді. Його важливість тим більша, що, як досі, він не отримував ніяких підмог із багатокультурних фондів Канади чи українських фундацій і установ.

Для зацікавлених подаємо адресу видавництва: „Word on Guard", 911 Carling Ave., Ottawa, Canada K1Y 4E3.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА КРИТИКУ демократів з приводу заяви президента Роналда Регена, що він бере на себе повну відповідальність за самовбивчий атентат в Бейруті і загибель 241 американських військовиків, об'єктивні аналітики і політичні спостерігачі кажуть, що Президент поступив правильно так, як повинен поступати головнокомандувач усіма американськими збройними силами. Своєю заявою, — кажуть спостерігачі, — Р. Реген не тільки не підірвав свого престижу, але здобув для себе признання в народі.

Українські фільми — нова жертва русифікації

Джерзі Сити, Н.Дж. — Русифікація українського культурного життя в Україні поступає вперед і щораз більше бачиться її наслідки в кожній культурній ділянці.

Після русифікації наукових видань, які тепер, хоч підготовлювані Академією Наук, в подавляючій більшості появляються в російській мові або у двох мовах, цей процес поширюється на інші ділянки.

Як подає журнал „Україна", тепер більша частина фільмів, які продукуються в Україні, накручують в російській мові, а головні ролі в тих фільмах грають російські, а не українські фільмові артисти.

Найкращим доказом є недавно випущений у студії ім. О. Довженка фільм про життя і сценічну славу відомої української співачки Соломії Крушельницької п. н. „Повернення Баттерфляй". У цьому фільмі, який накручений в російській мові, головну ролю української співачки грає молода російська артистка з Ленінграду Олена Сафонова; ролю Соломії як малої дівчинки грає також росіянка Катерина Казанцева, а Соломію Крушельницьку у пізніших літах грає латишка Аніра Лієдскалниня.

Це не є перший раз, що ролі славних українок відіграють росіянки. Раніше випущений у тій самій кіностудії фільм про життя поетеси Лесі Українки п. н. „Йду до тебе" має також у головній ролі росіянку з Москви Аллу Демідову.

Дарія Ярошевич

СПОГАД ПРО І. ФЕЩЕНКА-ЧОПІВСЬКОГО

У січні ц. р. припадає 100-та річниця з дня народження одного з наших визначних вчених, якого наша еміґрація в Америці не мала нагоди ніколи зустрічати. Слід би пригадати про його життєвий шлях, працю та успіхи. Маю в руках спогади його доньки і хочу познайомити з ними нашу громаду:

„Іван Фещенко-Чопівський народився 20-го січня 1884 року в місті Чуднів на Житомирщині, в сім'ї поштового службовця. Батько Адріян помер рано, коли Івась поступив в Житомирську Реальну Гімназію. Мати з молодшою дочкою Олександрою переселилася також в Житомир і почала приймати студентів 'на станцію', що забезпечувало їй скромний дохід. Скінчилися безжурні дитячі роки і Іван почав давати корепетиції, допомагаючи матері.

Після блискучо складеного іспиту зрілости, юнак станув до конкурсового іспиту в Київському Політехнічному Інституті і був прийнятий на хемічному відділі. Як і всі волиняки, родом із землі, що давала високі урожаї в пшениці та цукрових буряках, бачив себе на будуче спеціялістом-цукроварником. Одначе зворотним моментом в його житті стала прогулянка студентів до сталеварень Донбасу. Звідсіля юний студент повернувся в Київ зовсім переміненим. Уяву його полонив назавжди образ напівроздягненого коваля, який силою своїх м'язів, за допомогою тяжкого молота, формував напівм'яку сталь, на тлі полум'яних язиків з металюрґічних печей — образ новітнього Прометея, що підкорив вогонь для власних цілей, примусив його служити потребам людства. З того часу молодий Іван із захопленням присвятився металюрґії, якій залишився вірним до останніх днів свого життя. Це його покликання відповідно оцінив відомий київський професор Василь Іжевський, у якого він склав у 1907 році інженерські іспити, а опісля став працювати асистентом.

Талант молодого науковця, його непересічна працьовитість, привернули увагу начальства і незабаром покликано його в склад делеґації спеціялістів, які на припоручення російського уряду виїхали до промислових осередків Західньої Европи вивчати нову технологію та організацію металюрґійного промислу.

Після повернення у Київ він здав з відзначенням іспити адьюнкта і в нагороду отримав стипендію на дволітню практику у найславнішого на той час професора Обергоффера у Вроцлаві. Тут застав його вибух Першої світової війни.

Коли в наслідок цієї війни відродилася польська держава, його польські колеги з київських студій (м. ін. пізніший міністер Войцех Сьвєнтославські) запросили працювати на Політехніці в Варшаві (1920-1921). Тут дався пізнати як здібний педагог і організатор. Коли в 1922 році покликано в Гірничій Академії у Кракові до життя металюрґічний факультет, йому запропоновано очолити катедру металографії та металюрґії. З властивою собі енерґією підібрав співпрацівників, складав програму зайнять, комплектував технічне устаткування лябораторії, яка згодом стала одним із кращих наукових осередків Польщі. В 1927 році вчений отримав звання доктора технічних наук. Спеціяльно цікавив його процес навуглення заліза, який окреслювано тоді назвою „цементації заліза". Цій темі присвячена була м. ін. його дисертація. Хоча при сьогоднішньому рівні техніки процес цей вважається перестарілим, але значення його праць в тому, що звернули вони увагу науковців на дифузію, як на підставовий механізм кінетичних перемін в металях і поклали підвалини під розвиток новітніх теорій. В роках 1925-31 вчений детально розпрацював явища дифузії азоту, бору, цини, кременю, титану і хрому в залізі та в деяких інших металях.

Водночас в Гірничій Академії під його керівництвом були ведені пошуки розв'язок для конкретних питань, які ставив перед наукою промисл — піднесення металюрґічного виробництва, особливо якости всякого роду зварювання. Тоді ж вчений працює над 1-им томом своєї праці „Металознавство", яка появилася друком в 1930 році і отримала дуже прихильну оцінку, також у закордонних спеціялістів. Після цього був обраний членом-кореспондентом польської Академії Наук, в 1933 році визначений Золотим Хрестом Заслуги. Приймають його також в члени науково-технічного товариства в Англії (Iron and Steel Institute of Metals) і ЗСА (American Society of Metals). Від 1923 року є почесним членом Verein Deutscher Eisen Mittenleute. Бере активну участь в працях Міжнародного Конгресу Шахтарів та Металюрґів в Бельгії (Льєж) в 1930 році, Міжнародного Конгресу Металюрґів в Парижі в 1935 році, Міжнародного конґресу продуцентів рейок у Дюссельдорфі в 1937 році, Конґресу Промислової Хімії у Франції (Нансі) в 1938 році, Конґресу ливарників у Лондоні в 1939 році — читав доповіді та очолював польські делеґації спеціялістів.

У 1928 році переїхав з сім'єю на Шлеськ до праці в промислі. Тут реалізує ряд нових технічних концепцій, метою яких є поліпшення якости сталей та приспішення виробничого циклу. Під його керівництвом успішно розвивається Дослідницький інститут гути Байльдон у Катовицях, а кількість і важливість завершених праць дає початок видавничій серії „Праце бадавче гути Байльдон". Автор поміщуваних тут праць є переважно сам вчений, або допускає до співавторства своїх дипломантів з Гірничої Академії, з якою надалі співпрацює, затримуючи пост професора. Доїзди до Кракова, все це життя на колесах було великим обтяженням, але як педагог з покликання, він притримувався засади, що обов'язком вченого є шукати учнів і передавати їм ефекти своїх надбань — естафету в розвитку техніки.

За період 1922-32 років у Гірничій Академії виконано в його катедрі 44 дипломні інженерські праці та одну докторську. Співпраця з ним відкрила не одному з молодих дипломантів дорогу до власної кар'єри. Ще сьогодні зустрічаємо на керівних посадах металюрґічного промислу та технічно-наукових інститутів в Польщі працівників, які свою фахову дорогу розпочинали під його керівництвом.

У 1937 році після появи 3-го тому „Металознавства" опертого виключно на власних дослідженнях, або виконаних учнями під його інструктажем, можна було вже говорити про „наукову школу" проф. Фещенка-Чопівського.

Фундаментальна праця „Металознавство" залишилася на довгі роки після 1945 року основним підручником студентів металюрґічного напрямку. Її вартість для

(Продовження на ст. 3)

Спогад...

(Закінчення зі ст. 2)

польської науки ще і в тому, що автор вдало спольонізував ряд технічних термінів, збагачуючи тим самим технічний словник, що з признанням відмічалося в рецензіях. Праця стала укоронуванням життя вченого.

Бібліографія його праць нараховує 140 позицій, з чого 23 появилося у формі книжковій, решта була поміщена на сторінках технічних журналів польських, англійських, німецьких, французьких та українських (записки Математично-Природничо-Лікарської секції НТШ у Львові).

Невичерпаний віталізм, ентузіязм для улюбленої праці, солідне фахове знання, незаперечна наукова інтуіція примушували навіть конкурентів хилити голови перед цією непересічною людиною. Від своїх студентів вимагав багато, але був для них завжди по-батьківськи добродушний і справедливий, запрошував у свою хату, дозволяв користати з власної бібліотеки. Тому студенти горнулися до нього. Особливо не щадив ні часу ні труду, коли йшлося про студентів-земляків. У роках економічної кризи анґажував увесь свій авторитет, щоб допомогти їм влаштуватись на роботу, а то і допомагав їм матеріяльно. Хата його була завжди гостинно відкрита не тільки для студентів Гірничої Академії, бували тут (і „підкормлювалися" в кухні дружини) і молоді адепти медицини, музики і мистецтва. Брав участь в громадському житті Кракова і Львова, дружив з проф. Ів. Зімінським і проф. Б. Лепким. Був дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка.

На цьому кінчаються спогади дочки професора. В моїй пам'яті залишився образ стрункої, високої постаті сивоволосого уже тоді професора, який при усіх своїх зайняттях знаходив час погуторити зі мною, дитиною, коли забігала я до їх гостинної хати.

Усі життєві осягнення не охоронили його від жорстокої долі. Помер, дуже далеко від родини, 2-го вересня 1949 року.

Значення Musicus Bortnianskii

До помітніших подій культурного характеру в 1981 році на території Торонто можна б зарахувати постання молодої організації, яка з бігом часу стала відомою як Musicus Bortnianskii. Ця нова в нашій громаді науково-музична організація поставила метою своєї праці виконувати й поширювати не тільки серед української громади, але теж серед ширших музичних кіл чужинного світу твори українських композиторів, клясиків 18-го і 19-го століть. Ми бажаємо здійснювати нашу мету паралельно з західньоевропейською музикою. Уже сама назва організації Musicus Bortnianskii акцентує дуалістичний характер нашої мети, а саме: поєднання цих двох різних світів, Сходу з Заходом. Сам же Дмитро Бортнянський, вихованець Глухова, Петербурга і згодом Італії, а через те добрий знавець музики східньої і західньої Европи, у своїй геніяльності зумів звести елементи цих двох світів до спільного знаменника.

Наші початки в червні 1981 року були малопомітні. Мала група аматорів хорового співу, у головній мірі виконавців творів Бортнянського, сходилася і вивчала твори переважно клясичних композиторів. З бігом часу кількість співаків збільшувалася. Разом із тим росло зацікавлення не тільки серед тих, що бажали співати, але й серед загалу громадянства. У червні 1982 року ми оформили музичну організацію хору й оркестри під назвою Musicus Bortnianskii (Toronto). До цього нового музичного колективу включили себе студенти факультету Торонтонського університету, професійні співаки різних хорів нашого міста й солісти. Тепер Musicus Bortnianskii (Toronto) — це заінкорпорована урядом музична одиниця, звільнена від оподаткування. Організація має свою дирекцію, складену з досвідчених людей різних професій. На протязі року свого офіційного існування ця організація дала п'ять концертів, кожний з іншою програмою. Крім концертів музики Дмитра Бортнянського, наш музичний колектив має у своїм репертуарі твори таких композиторів як Максим Березовський, Артем Ведель, Ґалуппі (вчитель Бортнянського), Гендель, Вівальді, Гайдн і Моцарт. Останній наш виступ 6-го травня 1983 року в церкві Пресвятої Евхаристії, де ми відспівали Єрусалимську Утреню Мирона Федорова, був під патронатом канадського радіо СіБіСі, яке зробило звукозапис на стрічці. 26-го березня 1984 року можна буде почути цю відправу Єрусалимської Утрені на хвилях радіомережі СіБіСі. Радіо СіБіСі заплянувало зробити звукозапис на стрічці концертів Бортнянського, які передаватимуться по радіо восени 1984 року.

Улаштовувати концерти — це тільки одна з ділянок нашої праці, бо не менш важливими є наші постійні розшуки творів Бортнянського, Березовського й інших композиторів XУІІ і XIX століть. Дотеперішні наші розшуки досить успішні. Нам пощастило віднайти твори, про які немає згадки ні в яких українських виданнях. Хотілося б згодом видати твори Дмитра Бортнянського і Максима Березовського повною збіркою, бо під сучасну пору вони вважаються малодоступними для виконавців і науковців.

Musicus Bortnianskii плянує продовжувати свої концертові виступи не тільки на терені Канади, але концертувати в Европі й на інших континентах. Плянується видати платівки з наспіваними творами українських композиторів, а саме: Бортнянського, Веделя, Березовського й інших. Ми продовжуємо не тільки наукові розшуки творчости українських композиторів з минулих століть, але також чужинецьких композиторів, які розробляли творчість із українською тематикою і з церковно-релігійними мотивами.

З наближенням 1988 року, року хрищення України, Musicus Bortnianskii уже почав робити заходи, щоб у 1984 році видати дві збірки платівок концертів Дмитра Бортнянського. До першої збірки належатимуть 10 його концертів на два хори, до другої 35 концертів на один хор.

Незабаром вийде в дещо скороченій формі перша платівка Musicus Bortnianskii „Єрусалимська Утреня" Мирона Федорова. Про виконання цієї Єрусалимської Утрені М. Федорів писав, що Митрополит Філядельфійський і єпископ, його помічник, не могли нахвалитися хором, „бо зробив на них глибоке враження своїм чудовим виконанням з чіткістю і гнучкістю дібраних і збалянсованих звуково і кольором голосів у цілій мережі їх голосових ліній".

Засновник і музичний керівних Musicus Bortnianskii Мирон Максимів закінчив свої студії диригентури на музичнім факультеті Торонтонського університету. Раніше в своїх студіях він одержав ступінь маґістра славістики з того ж самого університету. Матуральні роки провів він в Італії. М. Максимів провадить також церковним хором при католицькій церкві св. Дмитра на Вестоні.

За короткий час свого існування Musicus Bortnianskii зробив великий поступ і залишив глибоке враження як серед української громади, так і серед певних осіб *канадських музичних кіл* Торонто. Хоч в Америці Musicus Bortnianskii іще не мав жадних виступів, надходять із тієї країни позитивні відгуки відносно цього унікального музичного ансамблю і його праці.

Така музична організація як Musicus Bortnianskii корисна і потрібна нашій громаді, бо дає можливість як українцям, так і не-українцям дивитися на нас з іншої перспективи. Правда, існують серед нашої громади як тут, у Північній Америці, так і на інших континентах різні мистецькі, народні ансамблі, що є дуже потрібні для збереження нашої культури, мови, звичаїв, історії, тобто всього, що є українське та відрізнює нас від інших народів.

Наша клясична музика, натомість (будь-якого століття), належить нам і другим народам, так само як клясична музика інших народів належить як тим народам, так і нам. Тому така організація як Musicus Bortnianskii повинна існувати. Вона може хоч частинно заповнити ту прогалину, яка вже роками існує серед нашого народу.

Мирон Максимів

Нові душпастир і Управа в українській парафії в Маямі

У неділю, 18-го грудня 1983 року відбулись Річні загальні збори Української православної парафії в Маямі, Фла.

Особливістю цих Зборів була їх діловитість, уважність і гармонійність у підході до парафіяльних справ і проблем. До таких передумовин багато спричинився наш парох о. протопресвітер Степан Біляк, широковідомий церковний і громадський діяч та непересічний душпастир.

На протязі майже двох місяців на пості настоятеля нашої парафії о. С. Біляк своїм добрим прикладом і вмілим підходом зумів об'єднати біля себе нашу парафіяльну громаду і став її дійсним, ділом і словом духовним керівником.

Новообрану Управу очолив інж. Леонід Гусак, а в склад її увійшли: П. Доброноженко, К. Годівська, П. Гортій, В. Іскрижицький, Е. Дзюбинський, П. Шкляренко і М. Струк. До Контрольної комісії були обрані: В. Салій, П. Горієнко і О. Ватлай.

Треба сподіватися, що при новому складі парафіяльних керівних чинників, праця в парафії набиратиме нового змісту і нових перспектив.

Учасник зборів

СПРАВЛЕНЯ ПРІЗВИЩ

Автор допису „40-річчя Дивізії „Галичина" відсвяткували у Нюарку-Ірвінгтоні" („Свобода" ч. 3, з п'ятниці, 6-го січня 1984 року), подав прізвище трьох осіб з малою помилкою. Має бути М. Слупчинська, а її батько О. Слупчинський, та о. С. Непріль. — Ред.

В ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї Найдорожчої ДРУЖИНИ
бл. п.
АННИ ТИМКІВ
ТА В ЧОТИРНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Дорогого СИНА
бл. п.
МИХАЙЛА ТИМКІВ
будуть відслужені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ й ПАНАХИДИ
дня 16-го січня 1984 р., о год. 9-ій ранку в церкві свв. апп. Петра і Павла, Клівленд, Огайо;
дня 17-го січня 1984 р., о год. 8-ій ранку в церкві св. Покрови, Парма, Огайо.
Чоловік і батько — ВАСИЛЬ ТИМКІВ

Як нев'янучий вінок на свіжу могилу
сл. п. Зінаїди Костюченко
складаємо 100.00 долярів
на ДІМ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
•
Родині складаємо глибокі співчуття.
Галина і д-р Й. [illegible]ОЧКО

Ділимося сумною вісткою з Ріднею, Приятелями і Знайомими, що в грудні 1983 р. помер
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО, БРАТ і КУЗИН,
на 75-му році життя
бл. п.
д-р МИРОСЛАВ ПОПОВИЧ
ЛІКАР
син бл. п. проф. Дометія й Антонії Попович
ПОХОРОН відбувся в Івано-Франківську, Україна.
У глибокому смутку:
ОКСАНА — дружина
КВІТОСЛАВА — дочка з ріднею
РОМА — дочка з ріднею
сестри:
ОЛІМПІЯ ВАСЬКІВ з ріднею
МЕЛЯНІЯ КРИВОКУЛЬСЬКА з ріднею
ТЕТЯНА БУТОВИЧ з ріднею
МАРТА ОЛІЙНИК з ріднею

бл. п.
ПАРАСКЕВІЯ з МОСОРІВ ШМІҐЕЛЬ
Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що 3-го грудня 1983 року
відійшла від нас у Вічність
наша Найдорожча МАМА і БАБЦЯ
ПОХОРОН відбувся в Рогатині, Україна, 5-го грудня 1983 року.
•
В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ БУДЕ ВІДПРАВЛЕНА
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА
в церкві св. Юра в Ню Йорку, в четвер, 12-го січня 1984 р. в 7-ій год. ранку і
ПАНАХИДА
8-го січня 1984 р., в церкві св. Тройці в Кергонксоні, Н. Й. після Служби Божої.
В глибокому смутку:
син — МИРОСЛАВ з дружиною НАДЕЮ і дітьми ХРИСТЕЮ і ПЕТРОМ
Ближча і дальша Родина в Америці й Україні

Михайло...

(Закінчення зі ст. 2)

„Вертеп" Михайла Стафиняка

Тепер мистець М. Стафиняк різьбить вівтар для польського костела в Новограді Добжанському та приготовляє погруддя Тараса Шевченка для Кошаліна.

На виставці в ґалерії „МАЯНА" в Ню Йорку (21 Схід 7-ма вул.) експонуються його шість різьб у дереві; всі присвячені релігійній тематиці; ці праці дають змогу хоч трохи відчути творчу індивідуальність мистця.

Михайло Стафиняк належить до тих мистців, які йдуть за своїм художнім покликом і служать українській громаді, допомагаючи зберегти та продовжувати існування національної мистецької традиції.

(мд)

„Помножім..."

(Закінчення зі ст. 1)

Дійсно — дійсність у сьогоднішньому світі не будуюча, навпаки — вона демобілізує і ослаблює здавалося б наймогутніших. А проте, — існує сила, що в стані вилікувати немічне і поповнити недостаюче. Є нею початок усього, що в світі існує — Бог, Єдиний і Всемогучий, в Тройці Святій перебуваючий. Наявність цієї сили, на жаль, не добачує і не відчуває значна частина теперішнього людства, через що й животіє у гнилизні дочасности.

Наявність сили понад сили — Всемогучого Творця і Вседержителя бачать і відчувають лише вибрані Ним народи, яких Господь випробовує, щоб зробити їх загартованими борцями за Правду Христову на землі та переможцями у святому ділі визволення всього людства з кайданів духовної і фізичної неволі.

До цієї святої місії Господь вибрав й український народ, який переходить тепер найтяжчі проби й іспити. На час тяжких випробувань Господь вивів із країни сліз і неволі частину нашого народу, обтяживши її почесним завданням — переховати й помножити у вільному світі скарби української душі, передусім же подбати про животворчу Христову Криницю — Святу Українську Православну Церкву, Церкву прадідів і дідів наших. Це надзвичайної ваги завдання наші побожні люди, поза батьківщиною сущі, виконують Богові на славу, а всьому українському народові на добрий пожиток.

Тож, де б нам Божа воля і людська доля не судили святкувати цьогорічне свято Різдва Христового, всі разом заспіваймо сьогодні стародавню коляду:

Возвеселімся всі разом нині
Христос родився в бідній яскині.
І ми співаймо і вихваляймо,
Його навіки славімо.
Щоб нам дав довго прожити,
Царствія Його всім доступити:
Врагам не коритись і їх стидити,
А нам во мирі прожити.

Ваш, з любов'ю у Христі

† **Мстислав**
Архиєпископ-Митрополит

Різдво 1983/84
Оселя св. ап. Андрія Первозванного
С. Бавнд Брук, ЗСА

НЕМАЄ СУМНІВУ, ЩО загострення відносин на Близькому Сході і дальше перебування американських морських піхотинців в Бейруті, може пошкодити в майбутньому президентові Роналдові Реґенові, зокрема у виборах, — кажуть політичні спостерігачі, — які пильно слідкують за розвитком подій в Ливані. Москва, спільно із Сирією, можуть пробувати підірвати престиж Реґена, шляхом масового бомбардування американських укріплень в Бейруті, або новим самовбивчим атентатом на позиції будь-якого мирного корпусу. Тому немає в тому нічого дивного, що Адміністрація застановляється над новим пляном розв'язки складного питання на Близькому Сході, хоч не все залежатиме виключно від Вашінґтону. Бомбардування позицій мусулман ізраїльським летунством у середу, 4-го січня, вказують на те, що Єрусалим все ще домінує військово і політично в цьому просторі.

СХІДНЬОНІМЕЦЬКИЙ СЕРЖАНТ поліції втік до Західньої Німеччини в середу, 4-го січня, в Нижній Саксонії, перелізши через прикордонну загорожу. Західньонімецька поліція повідомила, що це вже друга втеча східньонімецького громадянина за останні два дні. Прохання надати східньонімецьким втікачам до Західньої Німеччини політичного притулку не є обов'язковим, вони автоматично залишаються громадянами своєї батьківщини Німеччини.

Українська Щадниця...

(Закінчення зі ст. 1)

більш центрально розташована, а доїзд з півночі і півдня становить сітку головних артерій з кожної частини північного сходу міста і передмістя Філядельфії.

Відкриття пройшло із прихильним відгуком громадянства і нових членів, бо було велике число гостей, які заледве поміщувалися у невеликому тимчасовому приміщенні. Нове приміщення є спеціяльно устатковане і виконує усі обслуги нормального банку. Воно сполучене компюторами з централею і дає можливість членам вже тепер користати з цієї льокації, заки скристалізуються остаточні пляни на нову будівлю.

Управа Щадниці підібрала це місце після докладної аналізи перепису українського населення і також перестудіювавши демографічні дані, які вказують на потребу фінансової установи у тій околиці. Нове приміщення уможливить Щадниці додатковий зріст через добрий доїзд і здобуття льокальної клієнтури. Українська громада і члени користатимуть з більшого зросту щадниці.

У філії Щадниці можливо буде дістати всі обслуги, що дає централя при 1321 Вест Ліндлі авеню, а саме: ряд високопроцентових сертифікатів і конт, позички на доми, авта і всі інші потреби. Є також комерційні конта і позички.

Під сучасну пору Управа Щадниці підготовляє плян розбудови сталого приміщення при Рузвелт бульвар і Пенніпек Сиркл. Щоб скористати з потенціялу цієї околиці, передбачається, що коло нового приміщення Щадниці буде низка інших комерційних підприємств для вигідної обслуги клієнтів Щадниці.

Пригоди св. Миколая в Баффало

Вже повних тридцять років виконує ролю Чудотворця один і той самий св. Миколай в Баффало. Також і в цьому році Сестри Служебниці та учительки приготовили 18-го грудня 1983 року святочну-різдвяну програму, яка складалася з двох частин. Учні старших кляс, вітаючи святочними побажаннями, виконали хоровим співом цілий ряд колядок, переплітаючи і деклямаціями та сольовими точками співу і гри на фортепіяно. Чудовою щедрівкою, немов привітом далекій Україні зі засніженого холодного міста Баффало, неслись радісні, а то й болючі слова, що у багатьох слухачів зволожили очі:

„Там за ріками на сході,
На високім небозводі —
Щедрий вечір, добрий вечір,
Україно моя..."

Св. Миколай дає подарунок о. деканові д-рові Павлові Іваxові.

У другій частині програми виступили діти молодших кляс разом з дітьми садочку. Вони також проспівали кілька колядок, включаючи сольоспіви, відспівали багато дитячих пісень з рухами рук та танцю. За гарне виконання присутні нагородили їх грімкими оплесками. Концерти шкільної молоді цієї української школи, вже віддавна відзначаються під оглядом точности, добре укладеною програмою та знаменитим виконанням. За ці гарні успіхи признання належиться учителькам — Лесі Коновка, а зокрема Олі Чмолі за чудовий фортепіяновий супровід, яка, мов магічною паличкою, веде виконавців до милозвучного виконання кожної пісні.

На слова пісні „О, хто, хто Миколая любить" заблищали з радости очі дітей, а св. Миколай з золотими різочками та дарунками в асисті янголів з дзвіночками вітали усіх зібраних, дякуючи шкільним дітям за гарний святочний концерт. Ролю янголів виконали: Христя Паславська, Марійка Хомяк, А. Наменек та М. Вошовець.

Від років св. Миколай не забуває також суботньої української „Рідної Школи". Молодь цієї школи, яка чисельно більша за цілоденну школу, також приготовила милу програму з репертуаром різдвяних колядок, які гарно підготовила учителька української мови та співу Оля Чмола, та цілим рядом деклямацій. Учень 9-ої кляси Мирон Депутат в ролі чортика роздавав нечемним різґи, а св. Миколай з янголом, матуранткою цієї школи, обдарованою мистецькими здібностями Катрусею Пистрак, роздавав дітям та учителям заслужені подарунки.

Першою пригодою, з якою зустрівся в цій школі св. Угодник було, коли до нього підійшов 4-річний Данилко П. Вручаючи йому подарунок, св. Миколай промовив до нього: — „Данилку, тут ще для тебе біла коверта. Якщо ти вгадаєш, що всередині знаходиться, одержиш цукорки і 10 долярів." Після короткої мовчанки, Данилко промовив: „Знімок, прошу св. о. Миколая". Справді, св. Миколай витягнув знімок, на якому був Данилко з песиком діда „Кікі". І так св. Миколай програв 10 долярів, а присутні вибухнули сміхом.

Наступного дня, 19 грудня, коли він обходив свої іменини, стрінула св. Миколая друга несподіванка. В цьому році він пообіцяв відвідати по домах та шпиталях старших віком, немічних та хворих. В повному миколаївському вбранні в перуці з митрою на голові, їдучи автом, зустрівся св. Миколай з поліційним автом, яке в бічній вулиці чекало на якусь жертву неуважної їзди щоб за це вручити немилу карточку. Коли поліційне авто зрівнялось з автом св. Миколая, поліціянти привітали його: „Гай, Санта!" та запропонували йому ескорту. Чотири милі рухливої дороги в супроводі поліцейського авта зі світлом та гучними сиренами св. Миколай, проїжджаючи, помахом руки вітав подорожніх українською мовою: „Веселих свят...!"

З вдячности за виявлене поліцією добре діло, св. Миколай нагородив офіцерів поліції позолоченими з цукорками різочками, пояснивши, чому український „Санта Клос" був у священичих ризах з митрою на голові. Зазнавши такої приємної почести, св. Миколай подвоїв своє завдання, а зустрічі зі старенькими людьми були взаємною великою зворушуючою несподіванкою.

Братчик Славко

Зустріч республіканців

(Фото: „Гелленік Таймс")

Частина представників української та інших етнічних груп зібралися на бенкеті Етнічної спадщини ради нюйоркського стейту, що відбувся в „Чайна Тавн" в жовтні 1983 року, на якому головним промовцем був конгресмен Билл Ґрін. Він говорив про мешканеві і економічні проблеми в Ню Йорку. Його представила Марія Душник. З короткими промовами виступили також Джордж Кларк, голова Республіканського комітету нюйоркського стейту, і Майкл Сотірос, нововибраний голова Крайової республіканської ради спадщинних груп, якого заступив на пості голови Стейтової республіканської спадщинної ради нюйоркського стейту Альфред Гонг. Стоять (зліва): д-р Володимир Душник, д-р Юрій Солтис, Мері Прессі, Софія Чехлєвська, Теодора Сидор, Володимир Піснюк, Джозефін Гонґ, Альфред Гонґ, Джордж Кларк, Марія Душник, Майкл Сотірос, Ірина Гевка, Іван Різник, Гельґа Озолінс і Віра Гринчишин.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД офіційно повідомив про те, що заплановане на 1-ге січня підвищення цін на основні продукти, відкладається щонайменше до лютого. Речники уряду Єжи Урбан на пресовій конференції заявив, що підвищення цін відкладається до часу, поки уряд не буде мати так званих „консультацій з народом" та не будуть зроблені деякі зміни, враховуючи „побажання народу". Як відомо, підпільні лідери забороненої профспілки „Солідарність" рішуче виступили проти підвищення цін. Плян підвищення цін критикувала також і нова офіційна профспілка, яка була створена урядом на противагу „Солідарности". Правдоподібно уряд дуже заклопотаний опором польського суспільства, коли вирішив відкласти підвищення цін. А тепер вся офіційна пропаганда спрямовується на так зване „вияснення". Партійна газета „Трибуна люду" вже почала кампанію „вияснення", опублікувавши повідомлення з Югославії, яка також підвищила ціни. Прикладом з Югославії „Трибуна люду" хоче виправдати важке економічне становище Польщі.

ПРОВІДНІ РЕСПУБЛІКАНЦІ, зустрівшись з президентом Роналдом Реґеном і деякими членами його кабінету та вислухавши звідомлення про ситуацію в Ливані і на Близькому Сході взагалі, були задоволені, що Уряд не тільки намагається забезпечити американських морських піхотинців в Бейруті перед новим самовбивчим атентатом, але поробив старання, щоб шляхом переговорів закінчити ливанську громадянську війну. „Все, що досі було зроблене в напрямку замирення було добре", — заявив лідер республіканської меншости в Палаті Репрезентантів Роберт Майкл. У зустрічі взяв участь також дорадник Президента у справах крайової безпеки Роберт МекФарлейн. Заява республіканців дещо відрізняється від такої ж заяви демократів, які зустрічались з тими ж представниками в Білому Домі попереднього дня. Спікер Палати Томас О'Нілл заявив, що втримування морських піхотинців в теперішньому місці є не можливо і демократи не погодяться на дальше перебування американських військових частин на суходолі в Ливані, якщо Уряд не поробить основних змін.

УНС придбав...

(Закінчення зі ст. 1)

союзові ентузіясти збагатили Союз 373 аплікаціями нових членів.

Згадуючи про організаційну працю відділів, слід додати про деякі Округи, а головно ті Округи, управи яких подбали виконати свої квоти на 100 і 75 відсотків за минулий рік. На 100 і більше відсотків свої квоти виконали Округи: Лігай Веллі, голова головна радна Анна Гарас, Філядельфія, голова П. Тарнавський, Вунсакет, голова Л. Гардінґ, Твердого Вугілля — Шамокін, голова Т. Бутрей, і Вилкс- Беррі, голова мґр Роман Дяків.

Десять Округ виконали свої квоти на 75 і більше відсотків, а саме: Монтреаль, Канада, голова головна радна Текля Мороз, Піттсбург, голова головний радний А. Джула, Рочестер, голова головний радний Володимир Гавриляк, Дітройт, голова головний радний Р. Татарський, Нюарк, голова Юліян Баранюк, Джерзі Сіті, голова Володимир Білик, Ніягара, Канада, голова д-р Богдан Доліщний, Баффало, голова Роман Конотоп[illegible], Пассейк, голова [illegible]ко і Балтимор, голова мґр Богдан Ясінський.

ПОМЕРЛА МАРІЯ ЗАГОРА

Нюарк, Н.Дж. — Тут у четвер, 5-го січня померла по довшій недузі Марія Загора на 57-му році життя. Покійна залишила в смутку двох синів, Ярослава і Юрія приятелів в Америці та ближчу і дальшу родину в Україні. Панахиди будуть відправлені в неділю і понеділок, 8-го і 9-го січня, в похоронному заведенні Литвина, а похорон у вівторок, 10-го січня, з церкви св. Тройці на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 15-го СІЧНЯ 1984 р.

Асторія, Н. Й. Річні збори Б-ва св. Миколая —5-ий Відд., о год. 3-ій по пол., в церковному приміщенні при 37-09 31-ша Авеню. На денному порядку: звіт членів Управи, дискусія над звітами, вибір нової Управи, внески і запити та інші справи. Після зборів перекуска. Проситься чл. взяти численну участь. — В. Левенець, гол., М. Хоманчук, секр.